

SOCIALE SAMENHANG EN VEILIGHEID

congresresolutie zoals aangenomen in congres 63 op 23 november 1996 in Almelo

- Preventie: sociale omgeving**
- 1 Het door de overheid gevoerde leefbaarheids-, welzijns- en veiligheidsbeleid zou in tegenstelling tot wat nu in het algemeen gebeurt de sociale samenhang en zelfredzaamheid van mensen moeten bevorderen. Soms zal het nuttig zijn hierbij zelforganisaties te betrekken. Voorwaarde is dat deze organisaties in voldoende mate zijn gelegitimeerd.
 - 2 Veel preventie-maatregelen die de overheid neemt, appeleren niet aan de eigen verantwoordelijkheid en aan het eigen belang van mensen zelf. Het is beter om burgers en bedrijven zelf te activeren en op een meer directe manier medeverantwoordelijk te maken voor het bevorderen van veiligheid.

Initiatieven van mensen of private organisaties over veiligheid in het publieke/openbare domein, moeten in samenspraak met de gemeente en/of politie plaatsvinden. De politie zal het geweldsmonopolie moeten behouden. Burgers behouden het recht om iemand bij het plegen van een strafbaar feit op heterdaad aan te houden.

Het rechtvaardigheidsgevoel dient te worden ondersteund door in het veiligheidsbeleid in beginsel de plicht tot herstel of compensatie van schade of leed te leggen bij degene(n) die dit heeft/hebben veroorzaakt door hun strafbaar handelen.
 - 3 Met buurtbemiddeling kunnen burgers zelf bijdragen aan de oplossing van problemen in de eigen omgeving. Buurtbemiddeling werkt alleen maar goed als er een vorm van toezicht is en een 'stok achter de deur' bestaat in de vorm van bijvoorbeeld politie of justitie.
 - 4 Gemeenten dienen te zorgen voor een effectieve samenwerking en doorverwijzing tussen scholen, organisaties op de arbeidsmarkt, politie, sportverenigingen, instellingen voor buurtwerk, sociale en gezondheidszorg, jeugdhulpverlening en raden voor de kindbescherming. De gemeenten dienen hun subsidieverordeningen/systeem zo in te richten dat maatschappelijke instellingen, die subsidie ontvangen daadwerkelijk worden gecontroleerd op de inspanning die zij moeten en kunnen leveren ter bevordering van veiligheid. Als zij die inspanning niet blijken te leveren dan dient hun subsidie te worden verminderd. Zij zouden zich medeverantwoordelijk moeten voelen voor het uitgangspunt dat jongeren op school zitten of aan het werk zijn. Een zinvolle gemeentelijke inbreng is alleen mogelijk bij een verdergaande decentralisatie van de jeugdhulpverlening.
 - 5 Problemen van jongeren moeten vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt worden. Daarbij moet niet worden gewacht tot kinderen 12 jaar zijn en strafrechtelijk in beeld komen. Daarbij zal ook aandacht aan de voor-schoolse periode moeten worden besteed. Bij vroege signalering is een grote rol weggelegd voor het onderwijs. De decentralisatie in het onderwijs zal moeten worden gebruikt om op een nieuwe manier de school te laten functioneren als vindplaats voor beginnende problemen en als samenwerkings- en doorverwijzingsinstantie.
 - 6 Het in een vroegtijdig stadium onderkennen van situaties die uit de hand kunnen lopen en het investeren in het gezond maken van de sociale verbanden en het gezin, waaronder wordt verstaan elk leefverband van een of meer volwassenen die verantwoording dragen voor de verzorging en opvoeding van een of meerdere kinderen, geeft een kind een veel betere uitgangspositie in onderwijs en arbeid. Hiertoe moet de overheid algemene ondersteuning aanbieden in de vorm van voorlichting, cursussen enz.
- Preventie: fysieke omgeving**
- 7 Bij inrichting of herinrichting in de openbare ruimte is het noodzakelijk dat de veiligheidsaspecten worden beoordeeld. Overheden zouden hiertoe een checklist van relevante aspecten in de fysieke

omgeving dienen op te stellen, welke ruimte laat aan de eigen verantwoordelijkheid en inzichten van de stedenbouwkundige. De kwaliteit van de openbare ruimte is eerder gebaat bij stimulering van de creativiteit dan bij gedetailleerde normering zoals b.v. in het bouwbesluit. De wetenschap dat de wijze waarop de fysieke omgeving is vormgegeven, van invloed is op de veiligheid(sbeleving) van bewoners, moet worden benut wanneer zich in bestaande wijken problemen voordoen. Het doorlopen van de wijk op 'effecten van de fysieke omgeving op de veiligheid(sbeleving)' dient tot de standaard-routines te behoren in dergelijke situaties. Hiertoe kan de bovengenoemde checklist worden gebruikt.

8. In gebieden met veel sociale huurwoningen dient de bouw van koopwoningen te worden bevorderd. Het is gewenst selectief de verkoop van sociale huurwoningen en andere vormen van eigen huisbezit zoals huurkoop of cascohuur te stimuleren met het oog op versterking van de sociale infrastructuur van een buurt. In een woonwijk dient in het algemeen sprake te zijn van een evenwicht tussen sociale woningbouw en koopwoningen. In de planvorming moet dit tot uitdrukking worden gebracht. Wel zal een acceptabel percentage goedkope sociale huurwoningen gehandhaafd moeten blijven.

Handhaving: bestuurlijk

9. Een effectief veiligheidsbeleid is alleen mogelijk als op enkele belangrijke onderdelen strafrechtelijke handhaving wordt omgevormd tot bestuurlijke handhaving. Veel delicten kunnen beter worden voorkomen door bestuurlijke sancties, sommige "boetes" kunnen beter langs bestuurlijke weg worden geheven en geïnd. Dergelijke wijzigingen bevorderen een democratische inbedding; het openbaar bestuur, met name gemeenten worden verantwoordelijk voor de handhaving van hun eigen beleid en kunnen dat niet 'eenvoudig' op politie en justitie afwentelen. Gemeenten dienen in dit verband meer bevoegdheden te krijgen op het terrein van verkeers- en milieu-handhaving. De inkomsten van boetes voor eenvoudige verkeersovertredingen dienen (deels) in gemeentelijke handen te komen.

10. Gemeenten moeten meer bevoegdheden krijgen om allerlei vormen van overlast te bestrijden. De gemeente heeft daarbij niet alleen een taak bij het bestrijden van de kleine criminaliteit, maar ook bij het bestrijden van de georganiseerde criminaliteit. Investering door de georganiseerde criminaliteit in de bovenwereld kan worden voorkomen door vooraf een toets te verrichten op de integriteit van contractpartners en bij aanvragen van vergunningen (horeca, milieu, bouw, etc.). Voor deze toets zouden gemeenten zich moeten wenden tot een, daartoe in te stellen, landelijk "loket" dat de beschikking heeft over expertise en informatie op het terrein van de georganiseerde criminaliteit en daaraan verbonden witwaspraktijken. In geval van een negatieve indicatie ten aanzien van de integriteit, zou het openbaar bestuur daaraan de consequentie van omgekeerde bewijslast (n.l. dat de investering van niet-criminele herkomst is) moeten kunnen verbinden. Aanpassing van uitsluitingsgronden in wet- en regelgeving dient dit mogelijk te maken.

11. Gemeenten voeren integraal veiligheidsbeleid via organisaties als politie, brandweer, GGD, gemeentelijke diensten als Openbare Werken e.d. Zij doen dit in samenspraak met private organisaties zoals de woningcorporaties, maatschappelijke instellingen e.d.

Veiligheidsbeleid: organisatie

12. Politiebeleid moet opnieuw lokaal ingebed worden en het gezag over openbare orde en veiligheid moet daarom lokaal blijven. Indien er op enige termijn sprake zal zijn van stadsprovincies, ligt het voor de hand de beheersverantwoordelijkheid naar dit bestuursniveau over te hevelen. Gemeenten kunnen een actieve bijdrage leveren aan de verhoging van het gemeentelijk veiligheidsniveau door financieel bij te dragen aan extra politiezorg en over de besteding van die gelden concrete afspraken te maken met de regionale politiekorpsen.
13. Meer politie is nodig om gericht te kunnen werken aan gesignaleerde problemen. Op dit moment blijkt dat op veel plaatsen de capaciteit moet worden benut voor de beschikbaarheidsfunctie (kunnen reageren op noodhulp-meldingen) en er geen ruimte

is voor andere taken.

De doelmatigheid van de politie-organisatie zal verder moeten worden verhoogd, onder meer door daartoe geëigende prikkels op te nemen in de financieringssystematiek. Ook is een sterkere relatie wenselijk tussen inzet van middelen en mensen, beleid en resultaten.

- 14 De basisopleiding van de politie is de laatste decennia meer verzaamd dan voor veel van het gewone politiewerk noodzakelijk. Het is gewenst dat voor het basis politiewerk meer politie met een lagere opleiding en een lager instroomniveau wordt geworven. Indien men een executieve functie bij de politie ambieert, zal een kopopleiding nodig zijn. Gestreefd zou moeten worden naar een systeem met een algemene beroeps-opleiding en met aanvullende politie-specifieke opleidingen, te volgen in die gevallen waarin de te vervullen functie dat vereist.
- Door deze maatregelen zal het ook minder vanzelfsprekend worden dat men bijna per definitie kiest voor een carrière voor het leven bij de politie, hetgeen ook weer de vermaatschappelijking van de politie bevordert.
- 15 Het Openbaar Ministerie zal zich moeten beperken op zijn kerntaak: de strafrechtelijke handhaving. Daar past niet het medebeheer over de politie bij. Het openbaar bestuur zal het primaat moeten hebben en houden over de openbare orde en veiligheid en het beheer over de politie.

- 16 De meeste van de bijzondere opsporingsdiensten moeten binnen een periode van maximaal vijf tot tien jaar ondergebracht worden binnen het reguliere politie-apparaat.
- 17 De politie moet in voorkomende gevallen van overlast (bijvoorbeeld geluidsoverlast) de bevoegdheid krijgen effectiever handelend op te treden zonder al te knellende regels vooraf.

Algemeen: bestuurlijk

- 18 Veel taken en verantwoordelijkheden worden in deze resolutie bij lagere overheden neergelegd (met name de gemeentelijke overheid). De rijksoverheid dient de noodzakelijke middelen en instrumenten aan de gemeenten over te dragen.